

KLINIKA ORTOPEDII I ORTOPEDII DZIECIĘCJ
Uniwersytetu Medycznego w Łodzi
CENTRUM KLINICZNO-DYDAKTYCZNE
92-213 Łódź, ul. Pomorska 251
Tel. (42) 201 4250 Fax. (42) 201 4251

Kierownik Kliniki : Prof. dr hab. med. Marek Synder

Łódź, dnia 6 marca 2017

R E C E N Z J A

rozprawy doktorskiej lekarza Waldemara Wrażenia pt.:

„Ocena wyników klinicznych i radiologicznych leczenia choroby zwyrodnieniowej stawów biodrowych metodą aloplastyki całkowitej endoprotezami krótkotrzpieniowymi”

Zmiany zwyrodnieniowo-zniekształcające stawu biodrowego stanowią jedną z najczęściej spotykanych chorób narządu ruchu. Przyjmuje się, że w naszym kraju około 3 milionów ludzi leczonych jest z tego powodu. Podłożem zmian zniekształcająco-zwyrodnieniowych mogą być rozmaite wady wrodzone i nabyte stawów, przebyte urazy, choroby metaboliczne, nadwaga, nadmierne przeciążenie stawów, brak aktywności ruchowej, przyjmowanie niewłaściwej postawy ciała i wiele innych. Leczenie zmian zwyrodnieniowo-zniekształcających początkowo jest zwykle zachowawcze i wielokierunkowe. Polega ono na stosowaniu odpowiedniej kinezyterapii, fizykoterapii i farmakoterapii. Zaawansowane zmiany wymagają natomiast leczenia operacyjnego, w tym aloplastyki stawu biodrowego. Istnieje wiele typów i modeli endoprotez stawu biodrowego. Wybór jednej z nich zależy od wielu czynników, takich jak wiek pacjenta, stan kości, aktywności pacjenta i innych.

Jednym z wielu problemów z jakimi spotyka się chirurg ortopeda przed implantacją endoprotezy stawu biodrowego jest decyzja odnośnie wyboru odpowiedniego implantu. Jest to decyzja niezmiernie ważna, gdyż w przyszłości może decydować o przeżywalności implantu.

Podjęcie, więc przez Doktoranta badań nad tym ważnym zagadnieniem należy przyjąć z dużym uznaniem.

Przedstawiona mi do oceny rozprawa doktorska lekarza Waldemara Wrażenia zawiera 77 stron druku komputerowego, obejmująca cykl 4 prac monotematycznych zakończonych dyskusją i wnioskami. Piśmiennictwo specjalistyczne obejmuje 44 pozycje.

Pracę otwiera wstęp. W krótki sposób Doktorant przedstawił w nim w podstawowy problem badań oraz celowość poruszanego tematu. W dalszej części tego rozdziału dr Wrażen omawia rozwój aloplastyki stawu biodrowego.

W rozdziale II Doktorant przedstawił cele badań. Celem badań była ocena wyników aloplastyki całkowitej stawów biodrowych endoprotezami krótkotrzeniowymi typu Proxima, Taperloc Short (BTS) oraz Tri-Lock (TL). Badania te miały określić wyniki czynnościowe, skuteczność implantacji oraz niepowodzenia podczas implantacji wybranych trzpieni przynasadowych, a także ocenić jakość życia i kierunki usprawniania u chorych którym implantowano omawiane trzpień endoprotezy.

W celu realizacji zamierzonych celów, Doktorant wyselekcjonował grupę 264 chorych, 142 mężczyzn i 122 kobiety u których w latach 1993-2014 wykonano pierwotną, bezcementową aloplastykę stawu biodrowego z wykorzystaniem trzpienia standardowego lub przynasadowego. Omawiane zabiegi wykonywane były w Klinice Chirurgii Urazowej i Ortopedii 5 Wojskowego Szpitala Klinicznego w Krakowie oraz w Oddziale Urazów Wielonarządowych, Ortopedii i Neurochirurgii Szpitala Specjalistycznego im. Ludwika Rydygiera w Krakowie.

W analizowanym materiale pochodzącym z Kliniki Ortopedii, obejmującym 180 chorych (85 mężczyzn i 95 kobiet), Doktorant utworzył 3 grupy w zależności od rodzaju zastosowanych trzpieni endoprotezy. W grupie I znalazło się 96 pacjentów (39 mężczyzn i 57 kobiet, w średnim wieku 44 lat), u których zastosowano standardowy trzpień typu ABG-1, w II grupie było 62 pacjentów (38 mężczyzn i 24 kobiety, w średnim wieku 46 lat), u których implantowano trzpień typu *Proxima*, a w grupie III obejmującej 22 chorych (8 mężczyzn i 14 kobiet, w średnim wieku 42 lata) znaleźli się chorzy, u których implantowano trzpień przynasadowe typu *Taperloc Short* lub *Tri-Lock*.

W materiale pochodzącym z Oddziału Urazów Wielonarządowych, Ortopedii i Neurochirurgii, Doktorant analizował 84 chorych, gdzie w 38 przypadkach, u 26 kobiet i 12 mężczyzn implantowano trzpienie przynasadowe, a u 46 pacjentów (31 kobiet i 15 mężczyzn), trzpienie standardowe.

Analizy całości materiału dr Waldemar Wrażeń dokonał w 4 publikacjach, w których w trzech jest pierwszym autorem. Pierwszym autorem Doktorant jest w pracach :

1. Endoprotezy krótkotrzpieniowe typu BTS i TL w alloplastykach całkowitych stawów biodrowych. *Ostry dyżur* 2014;7(4):117-123, z punktacją MNiSW 3 punkty.
2. Wyniki czynnościowe usprawniania chorych po alloplastykach całkowitych stawu biodrowego endoprotezami krótkotrzpieniowymi i przynasadowymi. *Rehabilitacja Medyczna* 2014;18(4):4-13 z punktacją MNiSW 3 punkty.
3. „Blaski i cienie” aloplastyki całkowitej stawu biodrowego z endoprotezą przynasadową typu Proxima. *Przegląd Lekarski* 2015; 72 (7);335-342 z punktacją MNiSW 10 punktów.

oraz jest współautorem pracy :

1. Health related quality of life and functionality outcomes In short-term versus standardem stems Total hip arthroplasty; an 18-month follow-up cohort study. *Medical Science Monitor* 2016;22: z IF=1.4

Wszystkich pacjentów z pierwszych trzech publikacji oceniano pod względem radiologicznym i klinicznie. W ocenie radiologicznej oceniano ustawienie elementów endoprotezy pod kątem ich osadzenia, a w badaniu klinicznym chorych oceniano na podstawie skali HSS.

Wyniki badań poddane zostały analizie statystyczne z wykorzystaniem odpowiednich testów.

W pracy czwartej oceniano jakość życia chorych w 18 miesięcy po omawianych zabiegach, wykorzystując do tego odpowiednie i standardowe testy.

W wyżej wymienionych pracach przedstawił też wyniki swoich badań. Sposób prezentacji wyników jest bardzo przejrzysty, estetycznie i jasno udokumentowany, a przedstawione wyniki bardzo przekonujące.

Jak wynika z badań Doktoranta wykorzystanie trzpieni przynasadowych w aloplastyce bezcementowej stawu biodrowego dawało bardzo dobre wyniki i funkcjonalne i kliniczne. W stosunku do trzpienia Proxima, Doktorant zauważył szpotawe przemieszczanie się tego trzpienia, co łączył z nieprawidłową techniką operacyjną. Doktorant stwierdził też, że niepowodzenia aloplastyki z wykorzystaniem analizowanych trzpieni przynasadowych związane były także głównie z błędami podczas implantacji tych trzpieni. Kluczowe w opinii Doktoranta jest prowadzenie indywidualnie dobranego dla każdego pacjenta programu usprawniania.

W dalszej części rozprawy Doktorant przeprowadza dojrzałą i rzeczową dyskusję w której zawarł szczegółową analizę wyników uzyskanych na podstawie przeprowadzonych badań. Doktorant analizując szczegółowo wyniki swoich badań czyni swoisty wkład w rozwiązywaniu istotnych problemów związanych z wyborem artykulacji w aloplastyce stawu biodrowego.

Polemika, którą przeprowadza jest dość dojrzała i rzeczowa. Zawiera najistotniejsze problemy poruszane w rozprawie doktorskiej. Poszczególne omawiane parametry omawia z dużą dokładnością.

Wnioski, w liczbie 6, zawarte po dyskusji, kończą zasadniczą część rozprawy doktorskiej lekarza Waldemara Wrażenia. Większość z nich ma znaczenie praktyczne i poznawcze.

Spis piśmiennictwa, zawarty w rozdziale 11 rozprawy zawiera, oprócz tego zawartego w każdej publikacji, dodatkowo 44 pozycji i pochodzi z ostatnich 20 lat, poza rodzimym w zasadzie angielskojęzyczne z dość dobrą reprezentacją prac z ostatnich 5 lat. Poszczególne pozycje piśmiennictwa są poprawnie cytowane w rozprawie.

Z drobnych uwag krytycznych wymienić muszę nazewnictwo jakie stosuje Doktorant w całej pracy. W pracy używa raz alloplastyka, a raz aloplastyka (ta druga forma jest poprawna). Nazewnictwo to powinno zostać ujednolicone i poprawione w przyszłych publikacjach. W zasadzie poza tym określeniem nie mam innych uwag krytycznych. Uwaga ta nie umniejsza wartości pracy, którą w sumie oceniam pozytywnie.

Na podstawie oceny całości pracy stwierdzam, że Autor wykazał umiejętność wyboru aktualnego zagadnienia naukowego, dobrał właściwą metodykę pracy i

przeprowadził badania stosując prawidłowo dobrane metody. Wnioski pracy zredagował jasno w oparciu o uzyskane wyniki, zgodnie z założeniami pracy.

Rozprawa doktorska lekarza Waldemara Wrażenia pt.: *„Ocena wyników klinicznych i radiologicznych leczenia choroby zwyrodnieniowej stawów biodrowych metodą aloplastyki całkowitej endoprotezami krótkotrzpieniowymi”* stanowi interesujący i nowatorski dorobek Autora. Rozprawa została starannie napisana i estetycznie udokumentowana. Doktorant wykazał dużą dociekliwość badawczą, dobre przygotowanie fachowe oraz konsekwencję w realizacji wybranego zagadnienia naukowego, jakim jest aloplastyka stawu biodrowego. Praca ta składająca się ze zbioru 4 prac, spośród których Doktorant w trzech jest pierwszym autorem, z punktacją łączną 16 punktów MNiSW oraz z IF=1.4 daje podstawy do stwierdzenia, że rozprawa spełnia ustawowe wymogi stawiane rozprawom doktorskim i z przekonaniem o jej wartości naukowej, a także praktycznej, mam zaszczyt przedstawić Wysokiej Radzie Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie wniosek o dopuszczenie lekarza Waldemara Wrażenia do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Prof. dr hab. med. Marek Synder